

ॐ

लघुन्यास

laghunyāsa

prijevod, gramatička i etimološka analiza s komentarima

Dorino Manzin

laghu-nyāsa (m) = *dosl.* lagano postavljanje (KD)

laghu	(pr)	lagan, malen
nyāsa	(m)	spuštanje, postavljanje, stavljanje, umetanje
nyas₄	(gl)	spustiti, staviti, postaviti, zasaditi, umetnuti, odbaciti
ni	(prj)	dolje, unutra
√ as₄	(gl)	baciti (se), ispaliti, odapeti

Pridjev *laghu* dolazi od indoevropskog korijena **legwh-* i prepoznaje se u latinskom *levis*, talijanskom *lieve*, grčkom *ελαφρός* [*elaphrós*], albanskom *lehtë*, gotskom *leiht*, švedskom *lätt*, danskom *let*, engleskom *light*, njemačkom *leicht* itd.

Imenica **nyāsa** (m) odnosi se na tantričko obredno "postavljanje" mantri i slogova po tijelu. Svećenik (*brahman*) (ili više njih) koji će voditi obred obožavanja (*pūjā*) izgovaraju te mantre i slogove (*bīja-mantra*), vizualiziraju ih, te se dodiruju po različitim dijelovima tijela. Tako se tijelo posvećuje poput hrama i ispunjava duhovnom snagom (*śakti*). Postoje brojni načini kako se *nyāsa* izvodi, što ovisi od sljedbe do sljedbe, od škole do škole. Usto se često rabe i simbolični pokreti rukama (*mudrā*).

Laghunāsa je hvalospjev Śivi u obliku Rudre i poznata je u šivaističkoj tradiciji, te se obično recitira prije obrednog škropljenja (*abhiṣeka*) Śivina kipa (*mūrti*) uz što se recitira još poznatija i važnija himna *Śrī Rudra-camaka* (poznata još i kao *Camakam*, *Śrī Rudram*, *Śrī Rudra-praśna*, *Śata-rudriya*, *Rudrādhyāya* itd.). Pripremne recitacije zapravo su "postavljanje" mantri i slogova po tijelu što se zove *nyāsa*, a kada se to čini u kraćoj varijanti, to se zove *laghu-nyāsa*. Dulja verzija može trajati i oko sat vremena, pa je *laghu-nyāsa* praktičnija.

1.

अस्य श्री रुद्राध्यायप्रश्नमहामन्त्रस्याघोरर्षिः ।

asya śrī-rudrādhyāya-praśna-mahā-mantrasyāghorarṣiḥ

Vidjelac ove velike mantre
(zvane) **Śrī Rudrādhyāya-praśna** (je) **Aghora**.

Svaku vedsku himnu, tj. mantru prvo je vidio jedan od vidjelaca (*ṛṣi*).

Prva strofa nas obavještava da je mudrac Aghora prvi vidio, tj. dobio mantru *Camakam*.

asya (*pok z, G, jd, m*) = (od) ovoga

idam	(<i>pok z</i>)	ovaj, ova, ovo
-------------	------------------	----------------

śrī-rudrādhyāya-praśna-mahā-mantrasya (*G, jd, m*)

= (od) velike mantre zvane *Śrī Rudrādhyāya-praśna* > (*osn*) ...**mantra**

śrī	(<i>ž</i>)	sjaj, slava, ljepota, čar
√ śrī ₁	(<i>gl</i>)	bliještiti, sjati, širiti svjetlost, odašiljati
rudrādhyāya	(<i>m</i>)	nauk o Rudri
rudra	(<i>m</i>)	Rudra, <i>dosl.</i> 'Onaj koji plače, viče'
adhyāya	(<i>m</i>)	lekcija, čitanje, poduka, zadaća, naučavanje
adhi ₂	(<i>gl</i>)	naučiti, pročitati, shvatiti, prihvatiti, dobiti
adhi	(<i>prj</i>)	do, pri
√ i ₂	(<i>gl</i>)	ići
praśna	(<i>m</i>)	pitanje, molba, zahtjev, istraga, tema, lekcija
√ prach ₆	(<i>gl</i>)	pitati, moliti
mahā	(<i>pr</i>)	velik (<i>u osnovi mahat</i>)
mantra	(<i>m</i>)	mantra, <i>dosl.</i> 'mnilo' (sredstvo mišljenja), savjet, plan
√ man _{4,8}	(<i>gl</i>)	misliti, smatrati, razumjeti, spoznati...
-tra	(<i>suř</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)

Rudra je izvorno ṛgvedski bog oluje, vjetera i lova. U epsko-puranskom brahmanizmu potpuno je izjednačen sa Śivom, no još u Ṛg-vedi 10.92.9. Rudri se pridaje pridjev *śiva* 'blag, umilostivljen, povoljan, dobrohotan, dobronamjerman'. Ime Rudra odnosi se na boga Śivu koji je manifestiran iz čela boga Brahme. Izašao je plačući jer je Brahmā bio bijesan na neposluh četvorice Kumāra.

Naziv mantre *Śrī Rudrādhyāya-praśna* doslovno znači 'tema nauka o Rudri'.

aghorarṣis (*N, jd, m*) = vidjelac Aghora > (*osn*) **aghorarṣi**

aghora	(<i>m</i>)	ime Aghora
---------------	--------------	------------

ṛṣi	(<i>m</i>)	mudrac, vidjelac, vidovnjak, prorok
------------	--------------	-------------------------------------

Ime **Aghora** dolazi od negacijskog prefiksa **a-** 'ne' i pridjeva **ghora** 'strašan, strahovit, grozan, užasan' (od glagola √ **ghur**₆ 'ridati, jecati, plakati od straha'); pa doslovno znači 'nestrašan, negrozan', tj. 'blag, mio, fin, krasan'. Mudrac Aghora često se izjednačava sa samim Śivom.

Imenica **ṛṣi** (*m*) u epsko-puranskom brahmanizmu odnosi se na mudrace koji se povlače u svoja obitavališta (*āśrama*) ili u divljinu, tj. 'mudrac' općenito. U vedizmu se ona odnosila na drevne vidioce koji su u zanosu 'vidjeli' Vede razbuđeni posebnim napitkom (*soma*) i predali ih potomcima. Njihovi uvidi sadrže ne samo lako provjerljivu istinu (*satya*), nego i skrovitu istinu o najdubljim stvarima (*ṛta*) koja se uopćava mantrom. Smatra se da ta imenica dolazi od glagola √ **ṛṣ**₁ 'teći, kliziti, juriti, gurnuti', što je vjerojatnije nego glagol √ **ṛṣ**₆ 'ići, ubosti, ubiti'. Usto postoji i upitna Monier-Williamsova teza da

dolazi od glagola √ **drś₁** 'vidjeti, gledati, promatrati'. Podrijetlo samih sanskrtskih glagola moglo bi biti u indoevropskim glagolima ***h₁ers** 'liti, lijevati, teći' ili ***h₃er-s** 'dizati se, izbijati'.

2.

अनुष्टुप्छन्दः ।

anuṣṭubh-chandaḥ

Poetski metar (je) anuṣṭubh.

anuṣṭubh-chandas (*N, jd, s*) = poetski metar anuṣṭubh (*KD*) > (*osn*) ...**chandas**

anuṣṭubh	(<i>ž</i>)	anuṣṭubh, <i>dosl.</i> pohvala koja dolazi kasnije
anuṣṭubh₁	(<i>gl</i>)	naknadno pohvaliti, kasnije slaviti
anu	(<i>prj</i>)	iza, uzduž
√ stubh₁	(<i>gl</i>)	vinuti, poradovati se, slaviti, hvaliti
chandas	(<i>s</i>)	čežnja, žudnja, metrika, prozodija, poetski metar
√ chad₁	(<i>gl</i>)	pokriti, prekriti, skriti

Anuṣṭubh je poetski metar koji se sastoji od 4 polustiha (*pada*) po 8 slogova. Iz njega se kasnije razvila epska *śloka*. Naziv *anuṣṭubh* potječe iz Rgvede 10.130.4.

3.

सङ्कर्षणमूर्तिस्वरूपो यो ऽसावादित्यः परमपुरुषः स एष रुद्रो देवता ।

saṅkarṣaṇa-mūrti-svarūpo yo 'sāvādityaḥ parama-puruṣaḥ sa eṣa rudro devatā

Onaj čiji se izvorni oblik sastoji od Saṅkarṣaṇe (je) Sunce.

On (je) Svevišnji Duh. On (je) baš Božanstvo Rudra.

saṅkarṣaṇa-mūrti-svarūpas (*N, jd, m*) = izvorni oblik sastoji se od Saṅkarṣaṇe
> (*osn*) ...**svarūpa**

saṅkarṣaṇa	(<i>m</i>)	vađenje, stezanje, ugovaranje, okupljanje
saṅkrṣ₁	(<i>gl</i>)	povući skupa, okupiti, skupiti, nositi, podnositi
sam	(<i>prj</i>)	s
√ krṣ₁	(<i>gl</i>)	vući, uvući, saviti, maknuti, odbaciti, otjerati
-ana	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu radnih imenica (kojima se izriče glagolska radnja) srednjeg roda, kao i imenice za stvari
mūrti	(<i>ž</i>)	kip, (<i>na kraju složenica</i> : utjelovljenje, 'koji se sastoji od')
√ mṛ₉	(<i>gl</i>)	uništiti, razbiti, slomiti, smrskati, zdrobiti
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)
svarūpa	(<i>pr</i>)	vlastiti oblik, osobni oblik, "kao takav", "kakav jest" >
sva	(<i>z</i>)	svoj, vlastit, sebe, se... (<i>povratna zamjenica</i>)
rūpa	(<i>s</i>)	oblik, lik, figura, znak, ljepota

Saṅkarṣaṇa je ime koje se u višnuističkoj tradiciji izjednačava s Krṣṇinim bratom Balarāmom. U istoj tradiciji bog u obliku Puruṣottama ima četiri emanacije (*catur-vyūha*): Vāsudeva, Saṅkarṣaṇa, Pradyumna i Aniruddha.

Glagol √ **mṛ**₉ srodan je glagolu √ **mṛ**₆ 'umrijeti', kao i glagolima √ **mūr**₁ i √ **mūrch**₁ 'očvrsnuti'.

yas (*odn z, N, jd, m*) = onaj koji

yad	(<i>odn ž</i>)	koji
------------	------------------	------

asau (*pok z, N, jd, m*) = onaj

adas	(<i>pok ž</i>)	onaj, ona, ono
-------------	------------------	----------------

ādityas (*N, jd, m*) = Āditya, Sunce > (*osn*) **āditya**

U vedskom panteonu *Aditi* je božica Nesputanost koja odrješuje od grijeha (*āgas*), a njezinih šest sinova čuva pravdu (*ṛta*). Nazivaju se *Āditye*. U purānama se nabraja sedam *Āditya* kao manifestacije Sunca, pa se to ime odnosi i na Sunce općenito.

parama-puruṣas (*N, jd, m*) = Vrhovni, Svevišnji Duh (*KD*) > (*osn*) ...**puruṣa**

parama	(<i>pr</i>)	najviši, najveći, najbolji
---------------	---------------	----------------------------

puruṣa	(<i>m</i>)	čovjek, muškarac
---------------	--------------	------------------

Parama-puruṣa doslovno znači "najviši, najveći čovjek", no imenica **puruṣa** odnosi se i na Duh, tj. princip života. Imenica **puruṣa** vjerojatno potječe od glagola √ **pṛ**_{3,6,9} 'puniti'.

sa (*z, N, jd, m*) = on, taj

tad	(<i>z</i>)	onaj, ona, ono; taj, ta, to; on, ona, ono
------------	--------------	---

Oblici za ličnu zamjenu 3. lica jednine muškog roda **saḥ** i **eṣaḥ** stoje samo na kraju rečenice. U sredini teksta gube visargu (*h*): **sa** i **eṣa**; a ispred samoglasnika *a* postaju **so** i **eṣo**; pri čemu se *a* izostavlja i piše se avagraha (u transliteraciji apostrof).

eṣa (*z, N, jd, m*) = on, taj

etad	(<i>z</i>)	onaj, ona, ono; taj, ta, to; on, ona, ono
-------------	--------------	---

Oblici za ličnu zamjenu 3. lica jednine muškog roda **saḥ** i **eṣaḥ** stoje samo na kraju rečenice. U sredini teksta gube visargu (*h*): **sa** i **eṣa**; a ispred samoglasnika *a* postaju **so** i **eṣo**; pri čemu se *a* izostavlja i piše se avagraha (u transliteraciji apostrof). **Etad** ima isto značenje kao i osnova **tad**.

rudras (*N, jd, s*) = Rudra, *dosl.* 'Onaj koji plače, više' > (*osn*) **rudra**

devatā (*N, jd, ž*) = božanstvo, bog, božica > (*osn*) **devatā**

deva	(<i>m</i>)	bog, nebesnik, polubog
-------------	--------------	------------------------

√ div ₄	(<i>gl</i>)	igrati se, baciti, kockati se
---------------------------	---------------	-------------------------------

-tā	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za apstraktne imenice (<i>ž</i>)
------------	----------------	--

4.

नमः शिवायेति बीजम्।
namaḥ śivāyeti bījam

(Mantra) "**Naklon Śivi**" (je) **sjemenka**.

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

śivāya (*D, jd, m*) = Śivi (*osn*) **śiva**

Pridjev **śiva** znači 'blag, umilostivljen, povoljan, dobrohotan, dobronamjieran' i najvjerojatnije dolazi od glagola √ **śī**₂ 'leći, osloniti se, odmoriti se, zaspati', dok po drugima dolazi od glagola √ **śū**₁ 'nateći, bubriti, rasti'.

iti (č) = tako, tako rečeno, tako glasi (*na kraju upravnog govora*)

bījam (*N, jd, s*) = sjemenka > (*osn*) **bija**

Bija znači 'sjemenka' jer se iz nje mantra razvija poput biljke. Obično se to odnosi na kratke slogovne mantre (poput *hum̄, klum̄, phaṭ* i sl.). No, ovdje je rečeno kako je tipični epsko-puranski obrazac mantre, tj. korijenska mantra (*mūla-mantra*) za boga Śivu – *namaḥ śivāya* – sjemenka Laghunyāse.

5.

शिवतरायेति शक्तिः।
śivatarāyeti śaktiḥ

(Riječ) "**Śivatari**" (je) **moć**.

śivatarāya (*D, jd, m*) = Śivatari (*osn*) **śivatara**

Riječ **śivatara** zapravo je komparativ pridjeva **śiva**, pa znači 'blaži, povoljniji, dobrohotniji, dobronamjerniji'. Tvori se sekundarnim sufiksom **-tara** za tvorbu komparativa.

iti (č) = tako, tako rečeno, tako glasi (*na kraju upravnog govora*)

śaktis (*N, jd, ž*) = snaga, moć, energija > (*osn*) **śakti**

√ śak ₅	(<i>gl</i>)	moći, biti jak, snažan, moćan
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)

Ovdje je rečeno da je dativ jednine muškog roda pridjeva *śivatara* (*śivatarāya*) moć Laghunyāse.

6.

महादेवायेति कीलकम्।
mahā-devāyeti kīlakam

(Riječ) "Mahādevi" (je) stup.

mahā-devāya (*D, jd, m*) = Mahādevi (Velikome Bogu) > (*osn*) **mahā-deva** (*KD*)

mahā	(<i>pr</i>)	velik (u osnovi mahat)
deva	(<i>m</i>)	Bog, nebesnik
√ div₄	(<i>gl</i>)	igrati se

iti (č) = tako, tako rečeno, tako glasi (*na kraju upravnog govora*)

kīlakam (*N, jd, s*) = stup, stub, klin > (*osn*) **kīlaka**

kīla	(<i>m</i>)	čunj, klin, kolac
√ kīl₁	(<i>gl</i>)	poduprijeti kolcima, svezati, učvrstiti
-ka	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu pridjeva

Ovdje je rečeno da je dativ jednine muškog roda imena *Mahādeva* (*mahādevāya*) stup Laghunyāse.

7.

श्री साम्बपरमेश्वरप्रसादसिद्ध्यर्थे श्रीरुद्रजपे विनियोगः।
śrī-sāmba-parameśvara-prasāda-siddhyarthe
śrī-rudra-jape viniyogaḥ

Sredstvo (je) u tihoj molitvi **Štovanom Rudri**
da bi se postigla milost Najvišeg Boga (koji je) **s Ambom**.

śrī-sāmba-parameśvara-prasāda-siddhyarthe (*N, jd, s*)

= radi postizanja milosti Najvišeg Boga koji je s Ambom > (*osn*) **...artha** (*DVN, TP*)

śrī	(<i>ž</i>)	sjaj, slava, ljepota, čar
√ śrī₁	(<i>gl</i>)	bliještititi, sjati, širiti svjetlost, odašiljati
sāmba	(<i>pr</i>)	<i>dosl.</i> Onaj koji je s Ambom, u društvu Ambe
sa-	(<i>prf</i>)	prefiks za izražavanje posjedovanja (u <i>bahuvrīhi</i>)
ambā	(<i>ž</i>)	majka, ime Ambā, Božica Majka, Devi, Śakti...
parameśvara	(<i>m</i>)	Najviši Bog, Najveći Gospodar (<i>KD</i>)
parama	(<i>pr</i>)	najviši, najveći, najbolji
īśvara	(<i>m</i>)	Bog, gospodar
√ īś₂	(<i>gl</i>)	gospodariti
prasāda	(<i>m</i>)	milost, sjaj, jasnost, smirenost, mir
prasad₁	(<i>gl</i>)	smiriti se, razjasniti se, postati zadovoljen, milostiv
pra	(<i>prf</i>)	pred, prema
√ sad₁	(<i>gl</i>)	sjediti, tonuti

siddhi	(<i>ž</i>)	uspjeh, postignuće, podvig, ispunjenje
√ sidh ₄	(<i>gl</i>)	postići, izvršiti, uspjeti, dostići, pogoditi
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)
arthe	(<i>pril</i>)	za, radi, zbog
artha	(<i>m</i>)	stvar, vlasništvo, novac, korist, svrhovitost, dobitak
√ arth ₁₀	(<i>gl</i>)	tražiti, očekivati

Kako je imenica **sāmba** složenica *bahuvrīhi*, imenica *ambā* (*ž*) na kraju složenice prelazi u muški rod. Imenica *artha* (*m*) u lokativu postaje prilog u značenju prijedloga 'za, zbog, radi'.

śrī-rudra-jape (*L, jd, m*) = u tihoj molitvi Štovanom Rudri > (*osn*) ...**japa**

śrī	(<i>ž</i>)	sjaj, slava, ljepota, čar
√ śrī ₁	(<i>gl</i>)	bliještititi, sjati, širiti svjetlost, odašiljati
rudra	(<i>m</i>)	Rudra, <i>dosl.</i> 'Onaj koji plače, više'
japa	(<i>m</i>)	tiha molitva, mrmljanje
√ jap ₁	(<i>gl</i>)	tiho izgovarati, mrmljati

Imenica **japa** (*m*) odnosi se duhovnu disciplinu kod koje se određena mantra izgovara neprestanim ponavljanjem u sebi ili sasvim tiho. Pritom se najčešće sjedi u meditativnom položaju, a u ruci se obično drži brojanica (*mālā* ili *japa-mālā*).

viniyogas (*N, jd, m*) = dodjela, primjena, obveza > (*osn*) **viniyoga**

viniyuj ₇	(<i>gl</i>)	odvezati, razvezati, pripisati, dodijeliti, primijeniti, koristiti se
vi	(<i>prj</i>)	raz-, bez (<i>pojačava značenje glagola</i>)
ni	(<i>prj</i>)	dolje, unutra
√ yuj ₇	(<i>gl</i>)	vezati, upregnuti

8.

अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।

agni-hotrātmane aṅguṣṭhābhyāṁ namaḥ

Duši žrtve Vatri, obama palcima, naklon.

agni-hotrātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve Vatri > (*osn*) ...**ātman**

agni-hotra	(<i>s</i>)	žrtva vatri, ljevanica mlijeka u vatru
agni	(<i>m</i>)	Agni, oganj, vatra
hotra	(<i>s</i>)	ljevanica, žrtva, žrtveni obred
√ hu ₃	(<i>gl</i>)	žrtvovati, prinijeti, ponuditi
-tra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Agni-hotra je vedski obred lijevanja mlijeka u vatru, koji se vršio dvaput dnevno (ujutro i uvečer). Imenica **agni** (*m*) 'oganj, vatra' odnosi se i na vedskog boga Vatre (*Agni*) koji se naziva i svećenikom među bogovima. Prema *Ṛk-saṁhiti* on boravi u sva tri svijeta: na Nebu, u Ozračju i na Zemlji gdje je došljak ili gost (*atithi*). Naziva se i potomkom Voda (*apām napāt*). Vjerojatno se tvori iz glagola √ **ag**₁ 'krivudati, vitoperiti se' primarnim sufiksom **-ni** za tvorbu imenica općeg značenja (*m, ž*). Imenica **ātman** (*m*) izvedena je iz glagola √ **an**₂ 'disati' primarnim sufiksom **-man** kojim se tvore radne imenice uglavnom srednjeg roda.

aṅguṣṭhābhyām (*D, dv, m*) = dvama palcima > (*osn*) **aṅguṣṭha**

Imenica **aṅguṣṭha** (*m*) 'palac' nastala je od imenice **aṅgula** (*m*) 'prst' (od glagola √ **aṅg₁** 'kretati se, pokazati') i sekundarnog sufiksa **-iṣṭha** za tvorbu superlativa, pa ona doslovno znači 'najveći ili najdeblji prst'.

Dva palca očito su simbolički prikaz žrtve Vatri (*agnihotra*).

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

9.

दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यां नमः।

darśa-pūrṇa-māsātmane tarjanībhyām namaḥ

Duši polumjesečne žrtve, obama kažiprstima, naklon.

darśa-pūrṇa-māsātmane (*D, jd, m*) = jastvu polumjesečne žrtve
> (*osn*) **...ātman**

darśa	(<i>m</i>)	gledanje, pojava, mladi Mjesec
√ drś₁	(<i>gl</i>)	vidjeti, gledati, promatrati
pūrṇa	(<i>pr</i>)	pun, pun Mjesec
√ pṛ_{3,6,9}	(<i>gl</i>)	puniti
māsa	(<i>m</i>)	Mjesec, mjesec
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Darśa-pūrṇa-māsa je vedski obred u kojem se u vatru precima prinose grumeni riže (*piṇḍa*), a održavali su se dvaput mjesečno, za mladog Mjeseca (*darśa-māsa*) i punog Mjeseca (*pūrṇa-māsa*).

Imenica **māsa** vjerojatno dolazi iz indoevropskog korijena ***mē-** 'mjeriti' jer se Mjesečevim mijenama mjeri vrijeme. Prepoznaje se u latinskom **mēnsis**, talijanskom **mese**, španjolskom **mes**, francuskom **mois**, portugalskom **mês**, gotskom **mēna**, njemačkom **Monat**, švedskom **månad**, engleskom **month**, albanskom **muaj**, grčkom **μήνας** [*ménas*], perzijskom **ماه** [*māh*], hindskom **महीना** [*mahīnā*] i मास [*mās*], praslavenskom ***měsěcь**, češkom **měsíc**, ruskom **месяц**, hrvatskom **mjesec** itd.

tarjanībhyām (*D, dv, ž*) = dvama kažiprstima > (*osn*) **tarjanī**

tarjana	(<i>s</i>)	ukor, prijetnja, zastrašivanje
√ tarj₁	(<i>gl</i>)	koriti, prijetiti, strašiti
-ana	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za radne imenice (kojima se izriče glagolska radnja) srednjeg roda, kao i imenice za stvari
-ī	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica ženskog roda

Dva kažiprsta očito su simbolički prikaz polumjesečne žrtve Vatri (*darśapūrṇamāsa*).

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

10.

चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः।

cāturmāsyātmane madhyamābhyāṃ namaḥ

Duši četveromjesečne žrtve, obama srednjim prstima, naklon.

cāturmāsyātmane (*D, jd, m*) = jastvu četveromjesečne žrtve

> (*osn*) **cāturmāsyātman**

cāturmāsyā	(<i>s</i>)	četveromjesečna žrtva
catur-māsa	(<i>br</i>)	četiri mjeseca (<i>DVI</i>)
catur	(<i>br</i>)	četiri
māsa	(<i>m</i>)	Mjesec, mjesec
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Cāturmāsyā je vedski obred koji se održavao triput godišnje, tj. svaka četiri mjeseca.

madhyamābhyāṃ (*D, dv, m*) = dvama srednjim prstima > (*osn*) **madhyama**

Pridjevi **madhya** i **madhyama** dolaze od indoevropskog korijena **medh-*, koji prepoznajemo u latinskom *medius*, talijanskom *mezzo*, španjolskom *medio*, grčkom *μέσος* [*mesos*], albanskom *mjet*, gotskom *midjis*, engleskom *mid*, *middle*, njemačkom *mitte* itd.

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

11.

निरुद्धपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः।

nirudḥa-paśu-bandhātmane anāmikābhyāṃ namaḥ

Duši žrtve izdvojene životinje, obama prstenjacima, naklon.

nirudḥa-paśu-bandhātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve izdvojene životinje

> (*osn*) **...ātman**

nirudḥa	(<i>ptg</i>)	odvojen, izvađen, rastavljen, razveden
nirvah₁	(<i>gl</i>)	odvojiti, izvaditi,
nis	(<i>prj</i>)	iz, izvan
√ vah₁	(<i>gl</i>)	nositi, prenositi, prebaciti, voziti, jahati
paśu-bandha	(<i>m</i>)	vezanje životinje, žrtva životinje
paśu	(<i>m</i>)	životinja, stoka, govedo
bandha	(<i>m</i>)	veza, sveza, povezanost, poveznica, okovi, robovanje
√ bandh₉	(<i>gl</i>)	vezati
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Paśu-bandha je vedski obred koji se održavao dvaput godišnje i na kojem su se žrtvovali životinje. Po važnosti su se žrtvovali: jarac, ovan, bik, konj i čovjek, iako nema dokaza da su se u vedskom periodu prinisile ljudske žrtve.

Particip gotovi **nirūḍha** može značiti da je životinja bila izdvojena od drugih kada se birala prikladna za žrtvu ili da joj je prethodno izvađena utroba.

anāmikābhyām (*D, dv, ž*) = dvama prstenjacima > (*osn*) **anāmikā**

a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika an-
nāman	(<i>s</i>)	ime
-ika	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu pridjeva
-ā	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica ženskog roda

Imenica **anāmikā** (*ž*) doslovno znači 'bezimena', što znači da prstenjak u sanskrtu nema neko posebno ime. Imenica **nāman** (*s*) 'ime' dolazi iz indoevropskog korijena **h₁néh₃mn* i prepoznaje se u latinskom **nomen**, talijanskom **nome**, velškom **enw**, grčkom **ὄνομα** [*ónoma*], irskom **ainm**, perzijskom **نام** [*nām*], hindskom **नाम** [*nām*], armenskom **անուն** [*anun*], njemačkom **Name**, engleskom **name**, ruskom **имя**, hrvatskom **ime** itd.

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

12.

ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यं नमः।

jyoti-ṣṭomātmane kaniṣṭhikābhyām namaḥ

Duši žrtve hvalospjeva svjetlosti, obama malim prstima, naklon.

jyoti-ṣṭomātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve hvalospjeva svjetlosti
> (*osn*) ...**ātman**

jyoti-ṣṭoma	(<i>m</i>)	hvalospjev svjetlosti, žrtva hvalospjeva svjetlosti
jyotis	(<i>s</i>)	sjaj, svjetlo, svjetlost, vatra (<i>u složenicama</i> : jyoti)
√ jyut₁	(<i>gl</i>)	sjati, blistati
stoma	(<i>m</i>)	himna, hvalospjev, oda
√ stu₂	(<i>gl</i>)	obožavati, hvaliti, slaviti, uzdizati, opjevati
-ma	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica općeg značenja (<i>m</i>)
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Jyoti-ṣṭoma je vedski obred koji se održavao jednom godišnje.

Glagol √ **jyut₁** 'sjati, blistati' javlja se i u inačici √ **dyut₁**.

kaniṣṭhikābhyām (*D, dv, m*) = dvama malim prstima > (*osn*) **kaniṣṭhika**

Imenica **kaniṣṭhika** (*m*) 'mali prst' nastala je od pridjeva **kana** 'malen, sitan', sekundarnog sufiksa **-iṣṭha** za tvorbu superlativa, te sekundarnog sufiksa **-ika** za tvorbu pridjeva, pa ona doslovno znači 'najmanji'.

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

13.

सर्वक्रत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ।

sarva-kratvātmane kara-tala-kara-prṣṭhābhyām namaḥ

Duši svih žrtava, obama dlanovima i zapešćima, naklon.

sarva-kratvātmane (*D, jd, m*) = jastvu svih žrtava > (*osn*) ...**ātman**

sarva-kratu	(<i>m</i>)	svako djelo, svaki čin, svaka žrtva
sarva	(<i>pr</i>)	sav, svi, svaki
kratu	(<i>m</i>)	vedski obred žrtve
√ kr̥ṣ	(<i>gl</i>)	činiti
-tu	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu (glagolskih) imenica
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Imenica **kratu** (*m*) odnosi se na vedski obred, ali ima i druga brojna značenja: 'plan, dizajn, namjera, određenost, svrha, moć, sposobnost, razumijevanje, nadahnuće'.

kara-tala-kara-prṣṭhābhyām (*D, dv, m*) = dvama dlanovima i zapešćima

> (*osn*) ...**kara-prṣṭha**

kara-tala	(<i>m</i>)	dlan
kara	(<i>pr, s, m</i>)	činjenje, vršenje, djelovanje, činitelj, čimbenik, uzrok
√ kr̥ṣ	(<i>gl</i>)	činiti
tala	(<i>s, m</i>)	površina, razina, ravnina
kara-prṣṭha	(<i>s</i>)	zapešće
kara	(<i>pr, s, m</i>)	činjenje, vršenje, djelovanje, činitelj, čimbenik, uzrok
√ kr̥ṣ	(<i>gl</i>)	činiti
prṣṭha	(<i>pr</i>)	stražnji

Pridjev **prṣṭha** vjerojatno dolazi od glagola **prasthā**₁ 'sajati, ustati, zastati, probuditi se' (od prijedloga **pra** 'pred, prema' i glagola √ **sthā**₁ 'stajati, nalaziti se')

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

14.

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः।

agni-hotrātmane hr̥dayāya namaḥ

Duši žrtve Vatri, srcu, naklon.

agni-hotrātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve Vatri > (*osn*) ...**ātman**

agni-hotra	(<i>s</i>)	žrtva vatri, ljevanica mlijeka u vatru
agni	(<i>m</i>)	Agni, oganj, vatra
hotra	(<i>s</i>)	ljevanica, žrtva, žrtveni obred
√ hu ₃	(<i>gl</i>)	žrtvovati, prinijeti, ponuditi
-tra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Agni-hotra je vedski obred lijevanja mlijeka u vatru, koji se vršio dvaput dnevno (ujutro i uvečer). Imenica **agni** (*m*) 'oganj, vatra' odnosi se i na vedskog boga Vatre (*Agni*) koji se naziva i svećenikom među bogovima. Prema R̥k-saṁhiti on boravi u sva tri svijeta: na Nebu, u Ozračju i na Zemlji gdje je došljak ili gost (*atithi*). Naziva se i potomkom Voda (*apām napāt*). Vjerojatno se tvori iz glagola √ **ag**₁ 'krivudati, vitoperiti se' primarnim sufiksom **-ni** za tvorbu imenica općeg značenja (*m, ž*). Imenica **ātman** (*m*) izvedena je iz glagola √ **an**₂ 'disati' primarnim sufiksom **-man** kojim se tvore radne imenice uglavnom srednjeg roda.

hr̥dayāya (*D, jd, s*) = srcu > (*osn*) **hr̥daya**

namas (*N, jd, s*) = naklon > (*osn*) **namas**

15.

दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा।

darśa-pūrṇa-māsātmane śirase svāhā

Duši polumjesečne žrtve, glavi, svāhā.

darśa-pūrṇa-māsātmane (*D, jd, m*) = jastvu polumjesečne žrtve
> (*osn*) ...**ātman**

darśa	(<i>m</i>)	gledanje, pojava, mladi Mjesec
√ drś ₁	(<i>gl</i>)	vidjeti, gledati, promatrati
pūrṇa	(<i>pr</i>)	pun, pun Mjesec
√ pṛ _{3,6,9}	(<i>gl</i>)	puniti
māsa	(<i>m</i>)	Mjesec, mjesec
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Darśa-pūrṇa-māsa je vedski obred u kojem se u vatru precima prinose grumeni riže (*pinḍa*), a održavali su se dvaput mjesečno, za mladog Mjeseca (*darśa-māsa*) i punog Mjeseca (*pūrṇa-māsa*).

śirase (*D, jd, s*) = glavi > (*osn*) **śiras**

Imenica **śiras** 'glava, lubanja' dolazi iz indoevropskog korijena **ker-* 'rog', od čega dolazi i sanskrtska riječ *śrīga* 'rog'. Prepoznaje se u latinskim riječima *cervus*, *cerebrum*, *cornu*, talijanskom *cornio*, gotskom *haur*, engleskom *horn*, njemačkom *Horn*, praslavenskom **sьrna*, hrvatskom *srna* itd.

svāhā (*uzv*) = *svāhā*

Uzvik **svāhā** najvjerojatnije dolazi od prefiksa **su** 'dobar, lijep, ugodan' i oblika **āhā** koji potječe od glagola √ **ah₂** 'reći, govoriti'; pa bi mogla značiti 'dobro rečeno', 'tako je' i sl.

Ta riječ potječe s vedskog obreda žrtve gdje se rabila za vrijeme prinošenja vatri. Nakon svakog ubacivanja određenog prinosa u vatru, svećenik bi uzviknuo *svāhā*. U yajurvedskoj Taittirīya-saṁhiti 7.1.14. izgovaraju se imena raznih božanstava (u dativu) nakon čega slijedi *svāhā*. To podsjeća na epsko-puranski obrazac *mūla-mantri* u kojima se rabi imenica *namas*. Stoga se ona ne prevodi i uzima se kao sveti izraz. U kineskom se zadržala kao 薩婆訶 [*sà pó hē*] i japanskom スヴァーハー [*sowaka*].

16.

चातुर्मास्यात्मने सिखायै वषट्।

cāturmāsyātmane sikhāyai vaṣaṭ

Duši četveromjesečne žrtve, čuperku, vaṣaṭ.

cāturmāsyātmane (*D, jd, m*) = jastvu četveromjesečne žrtve

> (*osn*) **cāturmāsyātman**

cāturmāsyā	(<i>s</i>)	četveromjesečna žrtva
catur-māsa	(<i>br</i>)	četiri mjeseca (<i>DVI</i>)
catur	(<i>br</i>)	četiri
māsa	(<i>m</i>)	Mjesec, mjesec
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Cāturmāsyā je vedski obred koji se održavao triput godišnje, tj. svaka četiri mjeseca.

sikhāyai (*D, jd, ž*) = čuperku > (*osn*) **sikhā**

Imenica **sikhā** ili češće **śikhā** označava čuperak koji raste s vrha tjemena. Smatra se da duša izlazi iz tjela upravo s tog mjesta, pa je i sama *śikhā* simbol vječnoga života kod brojnih hinduističkih sljedbi.

vaṣaṭ (*uzv*) = *vaṣaṭ*

Uzvik **vaṣaṭ** najvjerojatnije dolazi od glagola √ **vah₁** 'nositi, prenositi, prebaciti, voziti, jahati'. Na vedskom bi obredu tu riječ izgovorio *hotṛ* (glavni svećenik koji lije žrtveni prinos u oganj i recitira strofe (*rc*) iz Rksamhite) na kraju žrtvene strofe. Kada čuje tu riječ, *adhvaryu* (svećenik koji dodiruje predmete i mrmlja prozne izreke (*yajus*) iz Yajusamhite) ubacuje prinos u vatru.

17.

निरुद्धपशुबन्धात्मने कवचाय हुँ।

nirūḍha-paśu-bandhātmane kavacāya huṁ

Duši žrtve izdvojene životinje, štitu, huṁ.

nirūḍha-paśu-bandhātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve izdvojene životinje
> (*osn*) ...**ātman**

nirūḍha	(<i>ptg</i>)	odvojen, izvađen, rastavljen, razveden
nirvah₁	(<i>gl</i>)	odvojiti, izvaditi,
nis	(<i>prj</i>)	iz, izvan
√ vah₁	(<i>gl</i>)	nositi, prenositi, prebaciti, voziti, jahati
paśu-bandha	(<i>m</i>)	vezanje životinje, žrtva životinje
paśu	(<i>m</i>)	životinja, stoka, govedo
bandha	(<i>m</i>)	veza, sveza, povezanost, poveznica, okovi, robovanje
√ bandh₉	(<i>gl</i>)	vezati
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Paśu-bandha je vedski obred koji se održavao dvaput godišnje i na kojem su se žrtvovali životinje. Po važnosti su se žrtvovali: jarac, ovan, bik, konj i čovjek, iako nema dokaza da su se u vedskom periodu prinisile ljudske žrtve.

Particip gotovi **nirūḍha** može značiti da je životinja bila izdvojena od drugih kada se birala prikladna za žrtvu ili da joj je prethodno izvađena utroba.

kavacāya (*D, jd, m*) = štitu > (*osn*) **kavaca**

√ **kū₆** (*gl*) urediti, oblikovati, dizajnirati

Imenica **kavaca** odnosi se na zaštitni metalni prsluk koji su vojnici rabili za zaštitu, a u duhovnoj praksi odnosi se obično na talismane koji se nose na tijelu kao zaštita od negativnih sila.

huṁ = *huṁ* (sveti slog)

Slog *huṁ* rabi se kao *bija-mantra* za zaštitu, tj. za "štit". Stoga se najčešće rabi upravo u mantri *kavacāya huṁ*.

18.

ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्।

jyoti-ṣṭomātmane netra-trayāya vausaṭ

Duši žrtve hvalospjeva svjetlosti, Trookumu, vausaṭ.

jyoti-ṣṭomātmane (*D, jd, m*) = jastvu žrtve hvalospjeva svjetlosti
> (*osn*) ...**ātman**

jyoti-ṣṭoma	(<i>m</i>)	hvalospjev svjetlosti, žrtva hvalospjeva svjetlosti
jyotis	(<i>s</i>)	sjaj, svjetlo, svjetlost, vatra (<i>u složenicama: jyoti</i>)
√ jyut₁	(<i>gl</i>)	sjati, blistati
stoma	(<i>m</i>)	himna, hvalospjev, oda
√ stu₂	(<i>gl</i>)	obožavati, hvaliti, slaviti, uzdizati, opjevati
-ma	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica općeg značenja (<i>m</i>)
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Jyoti-ṣṭoma je vedski obred koji se održavao jednom godišnje.
Glagol √ **jyut₁** 'sjati, blistati' javlja se i u inačici √ **dyut₁**.

netra-trayāya (*D, jd, m*) = Trookumu > (*osn*) **netra-traya**

netra	(<i>m</i>)	oko, vođa, voditelj, <i>dosl.</i> sredstvo vođenja
√ nī₁	(<i>gl</i>)	voditi
-tra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)
traya	(<i>pr</i>)	trostruk
tri	(<i>br</i>)	tri

Ime **Netra-traya** odnosi se na Šivu koji se često predstavlja s tri oka.

vausaṭ (*uzv*) = *vausaṭ*

Uzvik **vausaṭ** je oblik uzvika **vaṣaṭ** u trećem prijevornom stupnju duljine (*vṛddhi*).

19.

सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट्।

sarva-kratvātmane astrāya phaṭ

Duši svih žrtava, oružju, phaṭ.

sarva-kratvātmane (*D, jd, m*) = jastvu svih žrtava > (*osn*) ...**ātman**

sarva-kratu	(<i>m</i>)	svako djelo, svaki čin, svaka žrtva
sarva	(<i>pr</i>)	sav, svi, svaki
kratu	(<i>m</i>)	vedski obred žrtve
√ kr̥s	(<i>gl</i>)	činiti
-tu	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu (glagolskih) imenica
ātman	(<i>m</i>)	jastvo, duša, dah

Imenica **kratu** (*m*) odnosi se na vedski obred, ali ima i druga brojna značenja: 'plan, dizajn, namjera, određenost, svrha, moć, sposobnost, razumijevanje, nadahnuće'.

astrāya (*D, jd, s*) = oružju > (*osn*) **astra**

√ as₄	(<i>gl</i>)	baciti (se), ispaliti, odapeti
-tra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)

U vojnoj terminologiji imenica **astra** (*s*) odnosi se na oružje koje se baca, tj. ispaljuje, najčešće na strijelu, munju ili kakav projektil. U Mahābhārati i Rāmāyaṇi spominje se petnaestak vrsti **astra**. U duhovnoj praksi **astra** se odnosi na snagu mantre.

phaṭ = *phaṭ* (sveti slog)

Slog *phaṭ* rabi se kao *bīja-mantra* za oružje. Stoga se najčešće rabi upravo u mantri *astrāya phaṭ*.

20.

भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्बन्धः।

bhūr-bhuvas-svar-om iti dig-bandhaḥ

(Mantra) "**Zemlja, Ozračje, Nebo, om̐**" (je) **zaštita** (iz svih) **smjerova**.

bhūr-bhuvas-svar-om = Zemlja, Ozračje, Nebo, om̐

Ovaj izraz odnosi se na *gāyatrī-mantru* koja započinje tim riječima:

bhūs (*ž*) = Zemlja > (*osn*) **bhū**

bhuvas (*ne deklinira se*) = Ozračje, atmosfera, zrak... > (*osn*) **bhuvas**

svar (*ne deklinira se*) = Nebo > (*osn*) **svar**

om̐ = om̐ (*sveti slog*)

iti (*č*) = tako, tako rečeno, tako glasi (*na kraju upravnog govora*)

dig-bandhas (*N, jd, m*) = zaštita (iz svih) smjerova > (*osn*) **dig-bandha** (*TP*)

diś	(<i>ž</i>)	pravac, smjer, strana, područje
√ diś _{3,6}	(<i>gl</i>)	pokazati, uspjeti, dati, dodijeliti
bandha	(<i>m</i>)	veza, sveza, povezanost, poveznica, okovi, robovanje
√ bandh ₉	(<i>gl</i>)	vezati

21.

ध्यानम्।

dhyānam

Zadubljenje.

dhyānam (*N, jd, s*) = zadubljenje, meditacija, promišljanje > (*osn*) **dhyāna**

√ **dhī**₂ (*gl*) misliti

Imenica **dhyāna** često se rabi na kraju mantre (ili dijela mantre) čime se poziva na zadubljenje misli u značenje same mantre. U osmerostrukom sustavu joge po Patanjaliu *dhyāna* je sedmi stupanj. Imenica **dhyāna** prešla je u druge azijske jezike i u njima se najčešće odnosi na budističku školu u kojoj se prosvjetljenje dostiže izravnom meditacijom: u prakrtu *jhāna*, kineskom 禪 [*chán*], japanskom 禪 [*zen*], korejskom 선 [*sōn*], vijetnamskom *thiền* itd.

22.

आ पातालनभः स्थलान्तभुवनब्रह्माण्डमाविस्फुरज्

ज्योतिः स्फाटिक लिङ्ग मौलि विलसत्पूर्णन्दु वान्तामृतैः।

**ā pātāla-nabhaḥ sthalānta-bhuvana-brahmāṇḍam ā visphuraj
jyotiḥ sphāṭika liṅga mauli vilasat pūrṇendu vāntāmṛtaiḥ**

**Svjetlost kristalne liṅge sjaji jedinstveno i besmrtno (poput) sjaja
punog Mjeseca, (te) obasjava Kozmičko jaje
od podzemnih svjetova, preko Zemlje, do Neba.**

ā (*prj*) = do, pri, k

pātāla-nabhas (*Ak, jd, s*) = Podzemnog svijeta i Neba > (*osn*) ...**nabhas**

pātāla (*s*) Pātāla, Podzemni svijet

nabhas (*s*) Nebo

Prema epsko-puranskoj kozmografiji tri su osnovna svijeta (*Triloka*): Zemlja (*Bhūloka*) iznad koje je Ozračje (*Bhūvarloka*), a iznad njega je Nebo (*Svarloka*). (Iznad njih nalaze se Mjesečeva (*Candraloka*), pa Sunčeva (*Sūryaloka*) sfera, a potom i sfere Merkura, Venere, Marsa, Jupitera, Saturna, Velikog Medvjeda i Sjevernjače (*Dhruva*.) Iznad ta tri osnovna svijeta nalaze se četiri Nadnebeska svijeta: *Maharoka, Janaloka, Tapoloka* i *Satyaloka*. Podzemnih svjetova također ima sedam: *Atala, Vitala,*

Sutala, Talātala, Mahātala, Rasātala i Pātāla (koja počiva na svemirskoj kobri imenom *Śeṣa* ili *Ananta*). Ispod njih nalazi se još 28 paklenih svjetova (*Nārakaloka*). Imenica **nabhas** dolazi iz indoevropskog korijena ***nebh-** 'vlažan, mokar, voda, para, magla' i prepoznaje se u latinskom **nebula** i **nimbus**, grčkom **νέφος** [*néphos*], irskom **neamh**, i staroslavenskom **nebô**, hrvatskom **nebo** itd.

sthalānta (*m*) = područje Zemlje

sthala	(<i>s</i>)	tlo, zemlja, Zemlja, mjesto, temelj
√ sthā ₁	(<i>gl</i>)	stajati, nalaziti se
anta	(<i>m</i>)	kraj, svršetak, granica, zaključak

bhuvana (*s*) = biće, čovjek, čovječanstvo, svijet, planet

√ bhū ₁	(<i>gl</i>)	biti, postati, nastati, pripasti, dogoditi se
-ana	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za radne imenice (kojima se izriče glagolska radnja) srednjeg roda, kao i imenice za stvari

brahmāṇḍam (*N, jd, s*) = Kozmičko jaje > (*osn*) **brahmāṇḍa**

brahma	(<i>m, s</i>)	(<i>s</i>) rast, porast, razvoj, razvitak, basma, sveta riječ Veda, pjesnički izričaj, sveprisutni, sveprožimajući duh, energija Božja, (<i>m</i>) svećenik, (polu)bog Brahmā (<i>osnova: brahman, kao prvi dio složenice: brahma</i>)
√ brh ₁	(<i>gl</i>)	rasti, bubriti, stasati, jačati, razvijati se
aṇḍa	(<i>s</i>)	jaje

Imenica **brahmāṇḍa** odnosi se na tzv. *Kozmičko jaje*, što je drevna indijska predodžba svemira. Ona je detaljno opisana u djelu *Brahmāṇḍa-purāṇa*, a sličan se motiv javlja i u drugim kulturama, npr. finska *Alkumuna* i sl.

ā (*prj*) = do, pri, k

visphurats (*ppa, N, jd, s*) = ono što bljeska, svjetluca, sjaji se > (*osn*) **visphurat**

visphur ₆	(<i>gl</i>)	bljesnuti, iskriti, vibrirati, tresti se, drhtati, podrhtavati
vi	(<i>prj</i>)	raz-, bez (<i>pojačava značenje glagola</i>)
√ sphur ₆	(<i>gl</i>)	odgurnuti, odbiti, odskočiti, bljesnuti, iskriti
-nt	(<i>suf</i>)	sufiks za tvorbu participa prezenta aktivnog

jyotis (*N, jd, s*) = sjaj, svjetlo, svjetlost, vatra > (*osn*) **jyotis**

√ jyut ₁	(<i>gl</i>)	sjati, blistati
----------------------------	---------------	-----------------

Glagol √ **jyut**₁ 'sjati, blistati' javlja se i u inačici √ **dyut**₁.

sphāṭika (*s*) = kristal, kvarc

√ sphaṭ ₁	(<i>gl</i>)	rasti, bujati
-ika	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu pridjeva

liṅga (*s*) = znak, dokaz, falus, liṅga

Liṅga (*liṅgam*) je znak Boga Śive, te se odnosi na Njegov falus koji vječno počiva u rodnici (*yoni*) Božice (*Devī*).

mauli (*m*) = glava, čelo, vrh, vrhunac, kruna, kresta

Imenica **mauli** (*m*) izvedenica je iz imenice **mūla** (*s*) 'korijen'.

vilasats (*ppa, N, jd, s*) = ono što svjetluca, sjaji se > (*osn*) **vilasat**

vilas₁	(<i>gl</i>)	svjetlucati, sjajiti se, davati odsjaj
vi	(<i>prj</i>)	raz-, bez (<i>pojačava značenje glagola</i>)
√ las₁	(<i>gl</i>)	sjajiti se, blješati, svjetlucati
-nt	(<i>suf</i>)	sufiks za tvorbu participa prezenta aktivnog

pūrṇendu (*m*) = pun Mjesec

pūrṇa	(<i>pr</i>)	pun, pun Mjesec
√ pṛ_{3,6,9}	(<i>gl</i>)	puniti
indu	(<i>m</i>)	kap, iskra, Mjesec, noć

Imenica **indu** (*m*) vjerojatno dolazi od imenice **bindu** (*m*) 'kap, točka'.

vāntāmṛtais (*I, mn, m*) = (s) jedinstvenim i besmrtnim > (*osn*) **vāntāmṛta**

vānta	(<i>ptg</i>)	izbačen, odbačen, emitiran, jedinstven
√ vam₁	(<i>gl</i>)	izbaciti, odbaciti, povraćati
amṛta	(<i>ptg</i>)	besmrtan
a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika an-
mṛta	(<i>ptg</i>)	mrtav
√ mṛ₆	(<i>gl</i>)	umrijeti

23.

अस्तोकाप्लुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकाञ्जपन्

ध्यायेदीप्सितसिद्धये ध्रुवपदं विप्रो ऽभिषिञ्चेच्छिवम्।

**astokāplutam ekam īsam aniśam rudrānuvākāñ japan
dhyāyed īpsita-siddhaye dhruva-padaṁ vipro 'bhiṣiñcec chivam**

**Mudrac (koji) izgovara molitve Rudri misli na Velikog i Poškropljenog,
Jednog, Boga, Onoga što uvijek bdije.**

(On) daje čvrsta obećanja da bi postigao to što želi. (On) škropi Šivu.

astokāplutam (*Ak, jd, m*) = Velikog i Poškropljenog > (*osn*) **astokāpluta**

astoka	(<i>pr</i>)	koji nije malen, velik, golem, značajan
a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika an-
stoka	(<i>pr</i>)	malen, sitan
āpluta	(<i>ptg</i>)	okupan, (obredno) poškropljen
āplu₁	(<i>gl</i>)	doplivati, poškropiti, okupati
ā	(<i>prj</i>)	do, pri, k
√ plu₁	(<i>gl</i>)	plutati, ploviti, plivati

Pridjev **stoka** vjerojatno dolazi od glagola √ **ścut₁** 'ispustiti, curiti, kapat'.

ekam (*br, Ak, jd, m*) = jednog

eka	(<i>br</i>)	jedan
------------	---------------	-------

īsam (*Ak, jd, m*) = gospodara, boga > (*osn*) **īsa**

aniśam (*Ak, jd, m*) = Onoga koji nikada ne spava; *dosl.* beznoćnog > (*osn*) **aniśa**

a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika a-
niśa	(<i>pr</i>)	noć

rudrānuvākān (*Ak, mn, m*) = molitve (koje se ponavljaju) Rudri

> (*osn*) **rudrānuvāka**

rudra	(<i>m</i>)	Rudra, <i>dosl.</i> 'Onaj koji plače, viče'
anuvāka	(<i>m</i>)	riječi koje se ponavljaju, ponovno recitiranje
anuvac₂	(<i>gl</i>)	ponovno reći, ponoviti za kime
anu	(<i>prj</i>)	iza, uzduž
√ vac₂	(<i>gl</i>)	reći, govoriti

Naziv *Rudrānuvāka* odnosi se na himnu *Śrī Rudra-camaka*.

japants (*N, jd, m*) = onaj koji tiho izgovara, koji mrmlja > (*osn*) **japat**

√ jap₁	(<i>gl</i>)	tiho izgovarati, mrmljati
-nt	(<i>suf</i>)	sufiks za tvorbu participa prezenta aktivnog

dhyāyet (*gl, 3.l, jd, Prs, opt*) = može misliti, da misli, *dosl.* 'mislio' >

√ dhyā₄	(<i>gl</i>)	misliti
---------------------------	---------------	---------

Glagol √ **dhyā₄** je kasniji kolateralni oblik glagola √ **dhi₂** 'misliti'.

Optativ je glagolski način kojim se izražava želja, naredba (*vidi gore*).

īpsita-siddhaye (*D, jd, ž*) = uspjehu u onome što se želi postići > (*osn*) ...**siddhi**

īpsita	(<i>ptg-dzd</i>)	željen, ono što se želi dostići, postići
√ āp₅	(<i>gl</i>)	dosegnuti
siddhi	(<i>ž</i>)	uspjeh, postignuće, podvig, ispunjenje
√ sidh₄	(<i>gl</i>)	postići, izvršiti, uspjeti, dostići, pogoditi
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)

Particip gotovi *īpsita* je deziderativni oblik glagola √ **āp₅** 'dosegnuti'.

Semantičkim pomakom imenica **siddhi** (*ž*) odnosi se i na mistične moći koje se postižu prakticanjem joge ili nekog drugog oblika duhovno-meditativne prakse (*sādhana*) (*vidi gore*).

Imenice i pridjevi ženskog roda s osnovom na *-i* mogu se deklinirati u *D, Abl, G, L jd* kao da su muškog roda. Tako bi *D, jd* imenice *siddhi* bio *siddhyai*, a ovdje je u obliku za muški rod: *siddhaye*.

dhruva-padam (*pr, N, jd, m*) = zakletva, obećanje, *dosl.* 'čvrsta riječ'

> (*osn*) **dhruva-pada** (*BV*)

dhruva	(<i>pr</i>)	postojan, čvrst, nepokretan
√ dhr₁	(<i>gl</i>)	držati, održavati
pada	(<i>s</i>)	korak, stopa, trag, stih, dio strofe ili rečenice, mjesto, područje,

Od glagola √ **dhr₁** 'držati, održavati' razvila se i inačica √ **dhr₆** 'biti učvršćen, fiksiran'.

Ime *Dhruva* odnosi se na zvijezdu Sjevernjaču (*Alpha Ursae Minoris*).

vipras (*N, jd, m*) = mudrac, velikan, junak, vidjelac, svećenik... > (*osn*) **vipra**

√ vip₁	(<i>gl</i>)	tresti (se), drhtati, podrhtavati, strašiti
-ra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica općeg značenja (<i>m, s</i>)

abhiṣiñcet (*gl, 3.1, jd, Prs, opt*) = može škropiti, da škropi, *dosl.* 'škropio' >

abhiṣic ₆	(<i>gl</i>)	(obredno) poškropiti, posvetiti, okupati
abhi	(<i>prj</i>)	do, pre-, k
√ sic ₆	(<i>gl</i>)	izliti, izbaciti, emitirati, napuniti, oploditi

Kao što je već rečeno, *Laghunyāsa* je hvalospjev Śivi u obliku Rudre i poznata je u šivaističkoj tradiciji, te se obično recitira prije obrednog škropljenja (*abhiṣeka*) Śivina kipa (*mūrti*) uz što se recitira još poznatija i važnija himna *Śrī Rudra-camaka*. Abhiṣeka ima veliku ulogu u hinduizmu i obično označava kupanje ili tuširanje kipova Božanstava, ali isto tako, škropljenjem se mogu posvećivati i kraljevi ili gosti na kakvom obredu.

śivam (*Ak, jd, m*) = Boga Śivu ("povoljni, dobrohotni") > (*osn*) **śiva**

Pridjev **śiva** znači 'blag, umilostivljen, povoljan, dobrohotan, dobronamjieran' i najvjerojatnije dolazi od glagola √ **śi**₂ 'leći, osloniti se, odmoriti se, zaspati', dok po drugima dolazi od glagola √ **śū**₁ 'nateći, bubriti, rasti'.

24.

ब्रह्माण्डव्याप्तदेहा भसितहिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः

कण्ठे कालाः कपर्दाकलितशशिकलाश्चण्डकोदण्डहस्ताः।

brahmāṇḍa-vyāpta-dehā bhasita-hima-rucā bhāsamānā bhujāṅgaiḥ
kaṅṭhe kālāḥ kapardākalita-śaśi-kalāś caṇḍa-kodaṇḍa-hastāḥ

(Njegova) **tijela obuhvaćaju Kozmičko jaje.**

Posuta su pepelom (i) sjaje se (poput) blistavog snijega.

Na (Njegovom) su vratu (omotane) zmije. U grlu (Mu je) otrov.

Na uvojku (Mu je) polumjesec. U ruci drži snažni lûk.

brahmāṇḍa (*s*) = Kozmičko jaje

brahma	(<i>m,s</i>)	(<i>s</i>) rast, porast, razvoj, razvitak, basma, sveta riječ Veda, pjesnički izričaj, sveprisutni, sveprožimajući duh, energija Božja, (<i>m</i>) svećenik, (polu)bog Brahmā (<i>osnova: brahman, kao prvi dio složenice: brahma</i>)
√ brh ₁	(<i>gl</i>)	rasti, bubriti, stasati, jačati, razvijati se
aṇḍa	(<i>s</i>)	jaje

vyāpta (*ptg*) = dosegnut, raširen, (sve)obuhvaćen

vyāp₅ (*gl*) doseći, raširiti se, (sve)obuhvatiti... >

vi (*prj*) raz-, bez (*pojačava značenje glagola*)

√ **āp**₅ (*gl*) dobiti, zadobiti, postići, doseći, zaposjesti...

dehās (*N, mn, m*) = tijela > (*osn*) **deha**

√ **dih**₂ (*gl*) obojiti, ukaljati, mazati

bhasita (*ptg*) = sagoren, spaljen, pretvoren u pepeo

√ **bhas**₃ (*gl*) žvakati, sagorjeti, gutati, proždrijeti

hima (*m*) = zima, snijeg

Imenica **hima** dolazi iz indoevropskog korijena **gʰéi-mṇ-* 'zima' i prepoznaje se u latinskom **hiems**, grčkom **χειμα** [*kheima*], litavskom **žiema**, latvijskom **ziema**, albanskom **dimër**, armenskom **ձմեռ** [*jmeṛ*], ruskom **зима**, hrvatskom **zima** itd.

rucās (*pr, N, mn, m*) = bliještavi, sjajni, blistavi > (*osn*) **ruca**

√ ruc₁	(<i>gl</i>)	sjati se, blistati, sijati, bliještiti
--------------------------	---------------	--

bhāsamānās (*ppm, N, mn, m*) = oni koji se sjaje, koji bliješte > (*osn*) **bhāsamāna**

√ bhās₁	(<i>gl</i>)	sjati se, blistati, sijati, bliještiti
---------------------------	---------------	--

-māna	(<i>suf</i>)	sufiks za tvorbu participia medijalnog
--------------	----------------	--

Oblik **vartamāna** je particip prezenta medijalnog.

bhujaṅgais (*I, mn, m*) = (sa) zmijska, kobrama > (*osn*) **bhujaṅga**

bhuja	(<i>pr</i>)	vijugav, zavinut, nakošen, zakrivljen, povinut
--------------	---------------	--

√ bhuj₆	(<i>gl</i>)	nakriviti, nakositi, zakriviti, zavinuti, zavrnuti, poviti
---------------------------	---------------	--

-ga	(<i>suf</i>)	sufiks u značenju 'koji ide'
------------	----------------	------------------------------

√ gam₁	(<i>gl</i>)	ići
--------------------------	---------------	-----

Imenica **bhujaṅga** doslovno znači 'onaj koji se kreće vijugavo', što se odnosi na zmijske.

Zmije na Śivinu tijelu (i njihov otrov) označuju njegovu jogičku moć kojom stvara i uništava svemir. To se ponajprije odnosi na kobre iz roda *naja* (sanskrt *nāga*) i to najčešće na naočarku ili tzv. indijsku kobru (*Naja naja*) ili pak na kraljevsku kobru (*Ophiophagus hannah*). Najveća zmijska na Śivinu vratu je *Vāsuki*, kralj svih zmijski. Tripud je omotan oko vrata što simbolizira prošlost, sadašnjost i budućnost, te gleda prema gore i udesno, što označava Śivinu prevlast nad znanjem i ljudskim aktivnostima.

kaṅṭhe (*L, jd, m*) = oko vrata, u grlu > (*osn*) **kaṅṭha**

kālās (*N, mn, m*) = otrovi > (*osn*) **kāla**

Pridjev **kāla** znači 'crn, taman', a kao imenica odnosi se na zmijske, posebice na naočarku, kao i na njen otrov. U ženskom rodu *Kālī* je ime Božice i znači 'Crna'. Inače, tu imenicu **kāla** ne treba mijesati s homonimom **kāla** (*m*) 'vrijeme' (od glagola √ **kal₁₀** 'tjerati, goniti, baciti, brojati').

kapardākalita (*ptg*) = privezan na uvojk

kaparda	(<i>pr</i>)	uvojak, zavijutak, kauri školjka (iz roda <i>Cypraea</i>)
----------------	---------------	--

ākalita	(<i>ptg</i>)	privezan, pričvršćen, zalijepljen
----------------	----------------	-----------------------------------

ākal₁₀	(<i>gl</i>)	privezati, pričvrstiti, zalijepiti
--------------------------	---------------	------------------------------------

ā	(<i>prj</i>)	do, pri, k
----------	----------------	------------

√ kal₁₀	(<i>gl</i>)	tjerati, goniti, baciti, brojati
---------------------------	---------------	----------------------------------

śaśi-kalās (*N, jd, ž*) = mladi Mjesec, mlađak, polumjesec > (*osn*) **śaśi-kalā**

śaśin	(<i>m</i>)	Mjesec, <i>dosl.</i> 'koji ima zeca'
--------------	--------------	--------------------------------------

śaśa	(<i>m</i>)	zec
-------------	--------------	-----

-in	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu pridjeva koji označuju posjedovanje osobina osnovne (ishodišne) riječi
------------	----------------	--

kalā	(<i>ž</i>)	djelić, djeličak, komadić
-------------	--------------	---------------------------

√ kal₁₀	(<i>gl</i>)	tjerati, goniti, baciti, brojati
---------------------------	---------------	----------------------------------

Imenica **śaśin** (*m*) znači 'Mjesec' jer su brazde na Mjesecu stare Indijce podsjećale na zečje krzno. Uz nju se u istom značenju rabi i imenica **śaśāṅka** (*m*) *dosl.* 'onaj koji ima zečje oznake'.

Polumjesec na Śivinoj kosi standardni je ikonografski element. Stoga ga se često naziva i *Candraśekhara* 'Onaj kojemu je kruna Mjesec'. Smatra se da Mjesec označuje Śivinu prevlast i

transcendentnost nad tijekom vremena. Još u ṛgvedskim himnama spominje se povezanost Some (koji se kasnije izjednačava s Mjesecom) i Rudre (koji se izjednačava sa Śivom).

caṇḍa-kodaṇḍa (*m*) = snažni lûk

caṇḍa	(<i>pr</i>)	ljutit, bijesan, žestok
kodaṇḍa	(<i>m</i>)	lûk

Pridjev **caṇḍa** ujedno je i jedno od imena Śive. Vjerojatno dolazi od imenice **candra** 'sjajan, blistav'. Imenica **kodaṇḍa** dolazi od imenice **daṇḍa** 'štap'. Śiva se često prikazuje s lukom koji je on poklonio mudracu Paraśurāmi.

hastās (*N, mn, m*) = ruke > (*osn*) **hasta**

25.

त्र्यक्षरुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदा

रुद्राः श्रीरुद्रसूक्तप्रकटितविभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम् ॥

**tryakṣa-rudrākṣamālāḥ prakṛṭita-vibhavāḥ śāmbhavā mūrṭi-bhedā
rudrāḥ śrī-rudra-sūkta-prakṛṭita-vibhavā
naḥ prayacchantu saukhyam**

(Ona su) **Trooka** (i okićena) **brojanicom od rudrakše. Sveprisutna** (su),
proistječu od Śambhua (Śive) (i) **neotjelovljena** (su).
Neka nas obdare (svi) **Rudre i sveprisutne himne Štovanom Rudri.**

tryakṣa (*m*) = Trook, Onaj koji ima tri oka (*BV*)

tri	(<i>br</i>)	tri
akṣa	(<i>s</i>)	oko

Imenica **akṣa** dolazi iz indoevropskog korijena **okʷ-* 'oko' (i starijeg oblika **xʷekʷ-*). Prepoznaje se u hidskom आँख [*ā'kh*], latinskom **oculus**, talijanskom **occhio**, španjolskom **ojo**, francuskom **œil**, grčkom **ὀφθαλμός** [*ophthalmós*], albanskom **sy**, irskom **súil**, litavskom **akis**, latvijskom **acs**, gotskom **augō**, švedskom **öga**, norveškom **øye**, engleskom **eye**, njemačkom **Auge**, staroslavenskom **oko**, hrvatskom **oko** itd.

rudrākṣamālās (*N, mn, ž*) = brojanice sastavljene od zrna drveta rudrakše

rudra	(<i>m</i>)	Rudra, <i>dosl.</i> 'Onaj koji plače, viče'
akṣa	(<i>s</i>)	oko
mālā	(<i>ž</i>)	vijenac, brojanica

Rudrakša (*Elaeocarpus ganitrus*) je drvo od kojega se izrađuju zrna za brojanicu (*mālā*) koja služi za repetitivnu molitvu (*japa*), a sastoji se najčešće od 108 zrnaca. U katolicizmu se slično rabi krunica, a u islamu tespih. *Mālā* također može biti i cvijetni vijenac koji Božanstva i svete osobe nose oko vrata.

prakaṭita-vibhavās (*N, mn, m*) = sveprisutni

prakaṭita	(<i>ptg</i>)	manifestiran, vidljiv, uočljiv
vibhava	(<i>m</i>)	snažan, bogat, moć, snaga, sveprisutnost
vibhū₁	(<i>gl</i>)	pojavit se, razviti se, nastati, bujati
vi	(<i>prj</i>)	raz-, bez (<i>pojačava značenje glagola</i>)
√ bhū₁	(<i>gl</i>)	biti, postati, nastati, pripasti, dogoditi se

Particip gotovi **prakaṭita** dolazi od prefiksa **pra-** sa značenjem prijedloga 'pred, prema', a morfem **kaṭa** vjerojatno od *ptg* **krṭa** 'učinjen' od glagola √ **kr₈** 'činiti'.

śāmbhavās (*N, mn, m*) = Śivini sljedbenici, oni koji proistječu iz Śambhua

Imenica **śāmbhava** odnosi se na Śivina sljedbenika. Izvodi se kao patronim od imena **Śambhu** 'dobar, povoljan' koje je jedno od imena Śive. Dolazi od indeklinabilnog pridjeva **śam** 'povoljan, dobar, radostan, sretan' i glagola √ **bhū₁** 'biti'.

mūr̥ti-bhedās (*N, mn, m*) = nevidljivi, neutjelovljeni, nemanifestirani

mūr̥ti	(<i>ž</i>)	kip, (<i>na kraju složenica</i> : utjelovljenje, 'koji se sastoji od')
√ m̥r̥₉	(<i>gl</i>)	uništiti, razbiti, slomiti, smrskati, zdrobiti
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)
bheda	(<i>m</i>)	rascjep, razdor, pukotina, provalija, promjena, razlika
√ bhid₇	(<i>gl</i>)	rascijepiti, raskoliti, razdijeliti, rezati, uništiti

rudrās (*N, mn, s*) = Rudre, *dosl.* 'Oni koji plaču, viču' > (*osn*) **rudra**

śrī-rudra-sūkta (*s*) = himna Svevišnjem Rudri (*KD*)

śrī	(<i>ž</i>)	sjaj, slava, ljepota, čar
√ śrī₁	(<i>gl</i>)	bliještiti, sjati, širiti svjetlost, odašiljati
rudrā-sūkta	(<i>m</i>)	nauk o Rudri
rudra	(<i>m</i>)	Rudra, <i>dosl.</i> 'Onaj koji plače, viče'
sūkta	(<i>s</i>)	himna, oda, hvalospjev, "dobrorijek"
su	(<i>pril</i>)	dobro
ukta	(<i>ptg</i>)	rečeno, izgovoreno >
√ vac₂	(<i>gl</i>)	reći, kazati

nas (*enk, z, D, mn*) = nam

vayam	(<i>z, N, mn</i>)	mi > mad = ja
--------------	---------------------	----------------------

prayacchantu (*gl, 3.l, mn, Prs, imp*) = neka pridržavaju, nude, obdare >

prayam₁	(<i>gl</i>)	pridržati, ponuditi, predstaviti, dati, obdariti, slati
pra	(<i>prj</i>)	pred, prema
√ yam₁	(<i>gl</i>)	držati, zadržati, stezati, zaustaviti, stati, prestati

saukhyam (*Ak, mn, s*) = sreću, radost, olakšanje, zadovoljstvo > (*osn*) **saukhya**

Imenica **saukhya** izvodi se kao patronim iz istoznačne imenice **sukha** koja se tvori od prefiksa **su-** 'dobar, lijep, ugodan' i imenice **kha** (*s*) 'središte osovine, središte, rupa, eter, vakuum'. Iako izvorno znači 'dobro središte osovine', **su-kha** (*s*) znači 'sreća'. Budući da su se Arijci koristili kočijama, posebice u seobama i ratovima, pridjev **sukha** se odnosi na onu kočiju koja je imala dobru osovinu kotača.

26.

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मे ऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च मे।

śam ca me mayas ca me priyam ca me
'nukāmas ca me kāmas ca me saumanasas ca me

(Neka) **me** (blagoslove) **i dobrom, i užitkom, i zadovoljstvom,**
i čežnjom, i žudnjom (za Śivom), **i ugodom...**

śam (*N, jd, s*) = dobro, povoljnost, sreća > (*osn*) **śam**

ca (*vz*) = i (*stavlja se postpozitivno*)

me (*enk, z, D, jd, m*) = meni, mi

mad (*z*) **ja**

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

mayas (*N, jd, s*) = zadovoljstvo, užitak > (*osn*) **mayas**

priyam (*N, jd, s*) = zadovoljstvo, smirenje, utjeha, ljubav > (*osn*) **priya**

√ **pri**_{4,9} (*gl*) zadovoljiti, obradovati, ohrabriti, umiriti, voljeti, utješiti

anukāmas (*N, jd, m*) = želja, žudnja, čežnja > (*osn*) **anukāma**

anukam₁ (*gl*) željeti, žudjeti, čeznuti

anu (*prj*) iza, uzduž

√ **kam**₁ (*gl*) željeti, čeznuti, voljeti

kāmas (*N, jd, m*) = želja, žudnja, čežnja, ljubav, požuda > (*osn*) **kāma**

√ **kam**₁ (*gl*) željeti, čeznuti, voljeti

saumanasas (*N, jd, m*) = radost, uroda > (*osn*) **saumanasa**

Imenica **saumanasa** izvodi se kao patronim iz pridjeva **sumanas** 'dobronamjerman, ugodan, pametan' od prefiksa **su-** 'dobar, lijep, ugodan' i imenice **manas** (*s*) 'um, pamet' (od glagola √ **man**_{4,8} 'misliti').

27.

भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे।

bhadram ca me śreyaś ca me vasyaś ca me
yaśaś ca me bhagaś ca me draviṇam ca me

(Neka) **me** (blagoslove) **i povoljnošću, i boljitkom, i blagostanjem,**
i sjajem, i srećom i novcem...

bhadram (*N, jd, s*) = dobro, povoljnost, izvrsnost, radost > (*osn*) **bhadra**

ca (vz) = i (stavlja se postpozitivno)

me (enk, z, D, jd, m) = meni, mi

mad (z) ja

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

śreyas (N, jd, s) = dobro, boljitak, sreća, bolje > (osn) **śreyas**

Imenica **śreyas** izvedena je iz glagola √ **śrā**_{1,4} 'kuhati, peći, grijati' i srodnog glagola √ **śrī**₉ 'gorjeti, svijetliti'.

vasyas (N, jd, s) = blagostanje, bogatstvo, obilje > (osn) **vasyas**

√ **vas**₁ (gl) stanovati, boraviti, živjeti

yaśas (N, jd, s) = sjaj, ljepota, slava > (osn) **yaśas**

bhagas (N, jd, m) = sreća, radost, bogatstvo, slava, procvat > (osn) **bhaga**

√ **bhaj**₁ (gl) dijeliti, razdjeljivati, dati, obdariti, slaviti, obožavati, uživati

Imenica **bhaga** ponajprije znači 'ono što je udijeljeno'; a potom i 'ono što je najbolje od onoga što je udijeljeno'. U kasnijoj sanskrtskoj književnosti ona sve više počinje značiti 'sreća, radost, prosperitet, bogatstvo, slava, procvat, ljepota' itd. (dakle, 'ono što je najbolje od udijeljenoga').

draviṇam (N, jd, s) = bogatstvo, novac > (osn) **draviṇa**

Imenica **draviṇa** dolazi od glagola √ **dru**₁ 'trčati, juriti', što znači da se odnosi na pokretnu imovinu.

28.

यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे ।

**yantā ca me dhartā ca me kṣemaś ca me
dhṛtiś ca me viśvaṁ ca me mahaś ca me**

(Neka) **me** (blagoslove) **i vodstvom, i potporom, i zaštitom,
i hrabrošću, i cjelovitošću i snagom...**

yantā (N, jd, m) = vodstvo, uputa, čuvar, voditelj, menadžer > (osn) **yantr**

√ **yā**₂ (gl) ići, doći, pristići

-tr (suṣ) primarni sufiks za tvorbu imenica (m, s) za vršitelja radnje, te za srodstvo (m, ž)

ca (vz) = i (stavlja se postpozitivno)

me (enk, z, D, jd, m) = meni, mi

mad (z) ja

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

dhartā (*N, jd, m*) = nositelj, podržavatelj, podrška, potpora > (*osn*) **dhartṛ**

√ dhṛ ₁	(<i>gl</i>)	držati, održavati
-tr	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica (<i>m, s</i>) za vršitelja radnje, te za srodstvo (<i>m, ž</i>)

kṣemas (*N, jd, m*) = mir, zaštita, čuvanje (posjedovanje) > (*osn*) **kṣema**

√ kṣi ₁	(<i>gl</i>)	vladati, kraljevati, posjedovati
---------------------------	---------------	----------------------------------

dhṛtis (*N, jd, ž*) = volja, odlučnost, hrabrost > (*osn*) **dhṛti**

√ dhṛ ₁	(<i>gl</i>)	držati, održavati
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)

viśvam (*N, jd, s*) = cjelina, sve, cjelovitost > (*osn*) **viśva**

Pridjev **viśva** je istoznačan pridjevu **sarva**, ali se češće rabi u vedskom jeziku.

mahas (*N, jd, s*) = veličina, snaga, slava, moć > (*osn*) **mahas**

29.

संविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे।

**saṁvic ca me jñātraṁ ca me sūś ca me
prasūś ca me sīraṁ ca me layaś ca me**

(Neka) **me** (blagoslove) **i razumijevanjem, i pameću, i začecem,
i razmnožavanjem, i volovima, i uništenjem** (zapreka u poljodjelstvu)...

saṁvid (*N, jd, ž*) = svjesnost, intelekt, znanje, razumijevanje > (*osn*) **saṁvid**

saṁvid ₂	(<i>gl</i>)	podrobno znati, razumjeti
sam	(<i>prj</i>)	s
√ vid ₂	(<i>gl</i>)	znati

ca (*vz*) = i (*stavlja se postpozitivno*)

me (*enk, z, D, jd, m*) = meni, mi

mad	(<i>z</i>)	ja
------------	--------------	----

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

jñātra (*N, jd, s*) = pamet, inteligencija, moć spoznaje > (*osn*) **jñātra**

√ jñā ₉	(<i>gl</i>)	znati, poznati, iskusiti, pronaći
-tra	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu imenica za sredstvo radnje (<i>nomen instrumentalis</i>)

sūs (*N, jd, ž*) = prokreativnost, stvaranje > (*osn*) **sū**

√ sū _{1,5}	(<i>gl</i>)	začeti, stvoriti, napraviti
----------------------------	---------------	-----------------------------

prasūs (*N, jd, ž*) = rozmnožavanje > (*osn*) **prasū**

prasū _{1,5}	(<i>gl</i>)	stvoriti, roditi, poroditi
pra	(<i>prj</i>)	pred, prema
√ sū _{1,5}	(<i>gl</i>)	začeti, stvoriti, napraviti

sīram (*N, jd, ž*) = vol (za oranje) > (*osn*) **sīra**

layas (*N, jd, m*) = nestanak, rastvaranje, raspadanje > (*osn*) **laya**

√ li ₉	(<i>gl</i>)	nestati, rastopiti se, istopiti se, iščeznuti, nestati
--------------------------	---------------	--

Imenica **laya** (*m*) ovdje se odnosi na nestanak zapreka u poljodjelstvu.

30.

ऋतं च मे ऽमृतं च मे ऽयक्ष्मं च मे ऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मे ।

ṛtaṁ ca me 'mṛtaṁ ca me 'yakṣmaṁ ca me
'nāmayac ca me jīvatuś ca me dīrghāyutvaṁ ca me

(Neka) **me** (blagoslove) **i pravdom, i besmrtnošću, i zdravljem,**
i otpornošću (na bolesti), **i zdravom hranom, i dugovječnošću...**

ṛtam (*N, jd, s*) = bīt > (*osn*) **ṛta**

Imenica **ṛta** odnosi se na vrhovno načelo vedske religije, te znači 'tijek, prirodni, kozmički tijek', a potom i 'pravda, zakon'. U kasnijem se hinduizmu sve više odnosi na duboku, skrovitu istinu o bitku (dublja istina od *satye*), pa se ovdje prevodi *bīt*.

ca (*vz*) = i (*stavlja se postpozitivno*)

me (*enk, z, D, jd, m*) = meni, mi

mad	(<i>z</i>)	ja
------------	--------------	----

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

amṛtam (*N, jd, s*) = besmrtnost > (*osn*) **amṛta**

a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika -an
mṛta	(<i>ptg</i>)	umro, smrtan, smrt
√ mr ₁	(<i>gl</i>)	umrijeti

ayakṣmam (*N, jd, s*) = zdravlje > (*osn*) **ayakṣma**

a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika -an
yakṣma	(<i>m</i>)	bolest, zaraza

anāmayat (*N, jd, s*) = zdravlje, rezistentnost, otpornost > (*osn*) **anāmayat**

an-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred suglasnika -a
āmaya	(<i>m</i>)	bolest, zaraza

jīvatus (*N, jd, ž*) = lijek, ozdravljenje, zdrava hrana > (*osn*) **jīvatu**

√ jīv ₁	(<i>gl</i>)	živjeti
-tu	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu (glagolskih) imenica

dīrghāyutvam (*N, jd, ž*) = dugovječnost > (*osn*) **dīrghāyutva**

dīrgha	(<i>pr</i>)	dug, dugačak, visok
āyus	(<i>s</i>)	život, životni vijek
-tva	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za apstraktne imenice (<i>s</i>)

31.

अनमित्रं च मे ऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥

**anamitraṃ ca me 'bhayaṃ ca me sugaṃ ca me
śayanaṃ ca me sūṣā ca me sudinaṃ ca me**

(Neka) **me** (blagoslove) i **nepostojanjem neprijatelja, i neustrašivošću, i sretnim putem, i dobrim snom, i trudnom ženom, i sretnim danima.**

anamitram (*N, jd, s*) = nepostojanje neprijatelja > (*osn*) **anamitra**

an-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred suglasnika -a
amitra	(<i>m</i>)	neprijatelj
a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika -an
mitra	(<i>m</i>)	prijatelj, ugovor, Mitra

ca (*vz*) = i (*stavlja se postpozitivno*)

me (*enk, z, D, jd, m*) = meni, mi

mad (*z*) ja

Ovo je enklitika (naslonjenica), tj. nenaglašeni oblik dativa zamjenice **mad** 'ja', inače: **mahyam**.

abhayam (*N, jd, s*) = neustrašivost, hrabrost > (*osn*) **bhaya**

a-	(<i>prf</i>)	izražava se negacija; ispred samoglasnika -an
bhaya	(<i>s</i>)	strah
√ bhī ₃	(<i>gl</i>)	strašiti se, plašiti se

sugam (*N, jd, s*) = dobar put, sretan put > (*osn*) **suga**

su-	(<i>prf</i>)	dobar, lijep, ugodan (dodaje se ispred imenica i rjeđe glagola)
-ga	(<i>suf</i>)	sufiks u značenju 'koji ide'
√ gam ₁	(<i>gl</i>)	ići

śayanam (*N, jd, s*) = dobar, zdrav san, spavanje, odmor, počinak > (*osn*) **śayana**

√ śī ₂	(<i>gl</i>)	spavati, zaspati, odmarati se
-ana	(<i>suf</i>)	primarni sufiks za tvorbu radnih imenica (kojima se izriče glagolska radnja) srednjeg roda, kao i imenice za stvari

sūṣā (*N, jd, s*) = trudnica > (*osn*) **sūṣā**

√ sū _{1,5}	(<i>gl</i>)	začeti, stvoriti, napraviti
----------------------------	---------------	-----------------------------

sudinam (*N, jd, s*) = dobar dan > (*osn*) **sudina**

su-	(<i>prf</i>)	dobar, lijep, ugodan (dodaje se ispred imenica i rjeđe glagola)
------------	----------------	--

dina	(<i>m, s</i>)	dan
-------------	-----------------	-----

32.

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

om śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ

Om. Mir, mir, mir.

om = om (sveti slog)

śāntis (*N, jd, ž*) = mir > (*osn*) **śānti**

√ śam ₄	(<i>gl</i>)	mirovati, završiti, okončati, umiriti se...
-ti	(<i>suf</i>)	sekundarni sufiks za tvorbu imenica (<i>ž</i>)